

Fundusze Europejskie
dla Podkarpacia

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

PODKARPACKIE
przestrzeń otwarta

Załącznik do Uchwały Nr 221/5020/26
Zarządu Województwa Podkarpackiego
z dnia 1 czerwca 2026 r.

Raport z samooceny wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego dla Celu Polityki 1 za 2025 r.

Rzeszów, maj 2026 r.

Wstęp

Wypełnienie i utrzymanie warunku podstawowego dla Celu Polityki 1 (CP1) pozostaje jednym z kluczowych elementów realizacji polityki innowacyjności województwa podkarpackiego w perspektywie finansowej 2021–2027. Warunek ten odnosi się do skutecznego zarządzania regionalną strategią inteligentnej specjalizacji (IS) oraz zapewnienia odpowiednich mechanizmów monitorowania, współpracy i wspierania innowacyjności.

Raport za 2025 r. przedstawia działania podejmowane przez Samorząd Województwa Podkarpackiego oraz regionalnych interesariuszy ekosystemu innowacji w zakresie realizacji siedmiu kryteriów warunku podstawowego dla CP1. Szczególny nacisk położono na działania wdrożeniowe realizowane w 2025 r., w tym rozwój współpracy sieciowej, wzmacnianie procesu przedsiębiorczego odkrywania, wsparcie transformacji przemysłowej oraz rozwój instrumentów wspierających innowacyjność przedsiębiorstw.

W przygotowanie raportu zaangażowane były departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego, wojewódzkie jednostki organizacyjne, spółki Samorządu Województwa oraz przedstawiciele klastrów i instytucji otoczenia biznesu.

Syntetyczny charakter Raportu uniemożliwia opisanie wszystkich działań realizowanych w regionie, które mogą stanowić potwierdzenie wypełnienia poszczególnych kryteriów. Nie zmienia to jednak faktu, że przedstawione w nim działania zarówno Samorządu, jednostek podległych i interesariuszy ekosystemu innowacji potwierdzają utrzymanie wypełnienia warunku podstawowego przez Województwo Podkarpackie.

1. Aktualna analiza problemów i przeszkód w dyfuzji innowacji, w tym cyfryzacji¹

Podobnie jak w latach poprzednich, Samorząd Województwa prowadzi działania mające na celu poszukiwanie obszarów, mogących stanowić ewentualne przeszkody w procesie dyfuzji innowacji i cyfryzacji. Działania te nie ograniczają się jedynie do analiz i gromadzenia informacji. Aktywnie poszukuje się również rozwiązań umożliwiających niwelowanie ich skutków w ramach m.in. procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO).

Monitoring sytuacji społeczno-gospodarczej regionu prowadzony był m.in. poprzez raporty strategiczne, analizy eksperckie, w tym: cykliczne *Raporty z realizacji Strategii rozwoju województwa*², jak również *Przeglądy regionalne*³ oraz *Raporty o stanie województwa*⁴. Pozwalają one uzyskać szeroki obraz regionu. Umożliwiają również zidentyfikowanie pojawiających się trendów oraz potencjalnych obszarów, które mogą wpłynąć negatywnie na rozwój regionu. Uzyskane w ich wyniku wnioski służą wypracowaniu adekwatnych rekomendacji mających na celu dostosowanie instrumentów wsparcia do potrzeb gospodarki.

Istotnym elementem prac analitycznych było rozpoczęcie przygotowań do opracowania kolejnej edycji raportu z monitoringu Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2021–2030 (RSI WP). Dodatkowo przeprowadzono badanie „Startupy w województwie podkarpackim”⁵, którego celem była identyfikacja czynników wpływających na rozwój regionalnego ekosystemu startupowego oraz barier ograniczających działalność innowacyjną przedsiębiorstw. W ramach raportu poddane zostały analizie bariery w dyfuzji innowacji i cyfryzacji. Potwierdzono, że bariery wskazane w RSI WP zostały dobrze zidentyfikowane.

Obok prowadzonych badań i analiz istotnym źródłem informacji na temat innowacyjności regionu, w tym wyzwań związanych z prowadzeniem działalności badawczo-rozwojowej dostarcza prowadzony w regionie proces przedsiębiorczego odkrywania. Szczególnie istotna jest w tym obszarze aktywna współpraca z klastrami jako organizacjami zrzeszającymi zarówno przedsiębiorców, jak również uczelnie wyższe i instytuty badawcze, umożliwiającą wielokierunkowy przepływ informacji mogących mieć istotny wpływ na kształtowanie regionalnej polityki rozwoju innowacyjności.

Działania w tym obszarze realizowane są m.in. przez Klaster Wschodni Sojusz Motoryzacyjny w ramach spotkań grup roboczych (tzw. ThinkTanków), gdzie prowadzone są

¹ Głównym dokumentem referencyjnym, potwierdzającym wypełnienie kryterium jest Regionalna Strategia Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2021-2030, rozdział 3.5 oraz 6, a także *Raport z wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego pn. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji dla Celu Polityki 1 Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej w ramach Polityki Spójności 2021-2027*; <https://rsi.podkarpackie.pl/documents/> oraz informacje pozyskane od klastrów, Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego i jednostek podległych Samorządowi Województwa

² <https://rot.podkarpackie.pl/opracowania-wlasne-rot>

³ <https://rot.podkarpackie.pl/badania-zewnetrzne>

⁴ <https://rot.podkarpackie.pl/raporty-o-stanie-wojewodztwa>

⁵ <https://rsi.podkarpackie.pl/documents/>

m.in. analizy dotyczące możliwości uproszczenia procedur formalnych związanych z realizacją projektów badawczo-rozwojowych. Istotnym obszarem działań grup jest także identyfikacja źródeł finansowania zewnętrznego dla projektów o podwyższonym poziomie ryzyka. Prace grup mają umożliwić wypracowywanie wspólnych rozwiązań w ramach poszczególnych obszarów.

Zadania w zakresie analizy barier w dyfuzji innowacji realizowane są również przez inne klastry w regionie poprzez m.in. zbieranie informacji bezpośrednio od swoich członków i opracowywanie działań mających na celu niwelowanie ich skutków, np. w postaci szkoleń dostosowanych do zdiagnozowanych potrzeb, akcji informacyjnych itp. Prowadzone są ponadto działania mające na celu wsparcie przedsiębiorstw w nawiązywaniu kontaktów i podejmowaniu współpracy z instytucjami badawczymi. Polska Grupa Motoryzacyjna prowadzi stały dialog z firmami członkowskimi, w ramach którego identyfikowane są kluczowe bariery w obszarach B+R, transformacji technologicznej, internacjonalizacji oraz regulacji. Działania te realizowane są poprzez organizację spotkań branżowych, wizyt studyjnych oraz bezpośrednią współpracę operacyjną z przedsiębiorstwami. Wnioski płynące z prowadzonych konsultacji wykorzystywane są następnie do projektowania i dostosowywania przyszłych działań klastra do potrzeb jego członków.

Karpacki Klaster Turystyczny prowadził identyfikację barier innowacyjnych w oparciu o działania analityczne i konsultacyjne, obejmujące m.in. rozwój platformy współpracy interesariuszy, badania fokusowe, analizy desk research oraz monitoring regionalnego systemu innowacji. Pozwoliło to na bardziej kompleksowe rozpoznanie problemów ograniczających rozwój innowacji i cyfryzacji w sektorze turystyki. Do głównych barier zaliczono: niski poziom wdrażania technologii cyfrowych przez MŚP, ograniczone kompetencje cyfrowe i analityczne, utrudniony dostęp do finansowania innowacji, niewystarczającą współpracę nauki z biznesem oraz rozproszenie informacji i słaby transfer wiedzy. W odpowiedzi na te wyzwania podejmowano działania wspierające współpracę i wymianę wiedzy między interesariuszami, upowszechnianie informacji o trendach i technologiach oraz rozwój współpracy międzysektorowej w modelu poczwórnej helisy.

Przykładem ukierunkowanych działań analitycznych jest aktywność klastra Dolina Lotnicza, który realizował działania monitorujące bariery rozwojowe poprzez Forum Rozwoju kapitału Ludzkiego Doliny Lotniczej, identyfikując między innymi luki kompetencyjne w ramach badania „Specjalizacje inżynierów – zapotrzebowanie do roku 2028”. Działania te pozwoliły na wskazanie przeszkód w transferze technologii do przemysłu wysokich technologii.

W 2025 r. koordynator Polskiego Klastra IoT & AI SINOTAIC przeprowadził analizę barier wpływających na rozwój innowacji i działań B+R+I. Wskazano na ogólne trudności organizacyjne, proceduralne i problemy we współpracy pomiędzy interesariuszami, które ograniczają sprawne wdrażanie nowych rozwiązań. Wyniki analizy zostały wykorzystane przy opracowaniu koncepcji programu sieciowania w województwie podkarpackim przez Smart Secure Networks. W celu ograniczenia barier podjęto działania, które koncentrowały się na usprawnieniu współpracy i procesów wdrożeniowych. Opracowano ujednolicone opisy

potrzeb i kompetencji, co ułatwia przygotowanie projektów i komunikację między interesariuszami. Przygotowano również koncepcję wstępnej kwalifikacji podmiotów i obszarów technologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań Smart City i cyberbezpieczeństwa. Równolegle wypracowano format kojarzenia partnerów, który wspiera efektywne przygotowanie i realizację pilotaży przez MŚP i JST. Działania te były uzupełniane przez aktywność środowiskową, w tym udział w wydarzeniach branżowych umożliwiających testowanie wypracowanych rozwiązań w praktyce, takich jak „Business speed dating: Klastry dla samorządów, samorządy z klastrami” współorganizowane przez PARP, Województwo Podkarpackie i Podkarpackie Centrum Innowacji. Podjęte inicjatywy pozwoliły lepiej określić narzędzia i formy współpracy niezbędne do sprawnego przechodzenia od etapu rozmów do realizacji pilotaży innowacyjnych.

Zidentyfikowane przez Klaster Tworzyw Sztucznych bariery obejmowały przede wszystkim ograniczony dostęp do finansowania innowacji i prac B+R, problemy organizacyjne związane z brakiem kadr i infrastruktury badawczej oraz czynniki zewnętrzne, takie jak niepewność rynkowa i zmieniające się regulacje. Działania klastra koncentrowały się na wspieraniu współpracy przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi, w tym z Politechniką Rzeszowską i Uniwersytetem Rzeszowskim dotyczących rozwoju koncepcji projektów B+R. Przykładem było zainicjowanie projektu realizowanego wspólnie przez Marmę Polskie Folie i Politechnikę Rzeszowską, związanego z opracowaniem technologii recyklingu odpadów przemysłowych i wdrożenia innowacyjnych rozwiązań w produkcji materiałów dla branży budowlanej.

W 2025 r. kontynuowana była realizacja projektu własnego „Podkarpackie – Inteligentny Region”⁶, którego jednym z głównych celów jest realizacja działań mających na celu monitorowanie wypełnienia warunkowości dla Celu Polityki 1. Założenia projektu uwzględniają ponadto wzmacnianie współpracy na szczeblu regionalnym, krajowym i europejskim, w tym w zakresie wsparcia dyfuzji innowacji. Projekt zakłada również prowadzenie szeroko rozumianej działalności informacyjno-promocyjnej, mającej na celu budowanie kultury innowacyjności w regionie i jej znaczenia dla rozwoju gospodarki województwa. Tym samym jego realizacja wpisuje się w zakres wszystkich kryteriów wskazanych dla CP 1.

Kontynuowane były ponadto prace związane z opracowaniem studium przypadku w ramach inicjatywy REGDUALOSA realizowanej przez Wspólne Centrum Badawcze. W studium analizowane były bariery w rozwoju sektora systemów bezzałogowych. Przedstawione zostały również rekomendacje mające służyć jego wsparciu. Szerzej inicjatywa została opisana w ramach kryterium 7.

Odpowiedzią na zidentyfikowane bariery może być odpowiednie ukierunkowanie wsparcia ze środków programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027. W 2025 r. Departament Wspierania Przedsiębiorczości przeprowadził nabory w ramach Priorytetu FEPK.01 Konkurencyjna i Cyfrowa Gospodarka obejmujące m.in.: działanie FEPK.01.05 Regionalne Inteligentne Specjalizacje, typ projektu: Wsparcie kompetencji MŚP

⁶ <https://rsi.podkarpackie.pl/podkarpackie-inteligentny-region/>, dostęp 07.04.2025 r.

(nr FEPK.01.05-IZ.00-002/25 - nabór ogłoszono w 2025 r., a rozstrzygnięcie nastąpiło w 2026 r. w ramach procedury do dofinansowania wybrano 4 projekty na kwotę dofinansowania 570 290,02 zł.)

W ramach ww. naboru opracowano dokumentację, w której zawarto szereg uwarunkowań, dzięki którym projekty wybrane do dofinansowania będą wypełniać warunek podstawowy wskazany dla Celu Polityki 1.

Ponadto w roku 2025 r. rozstrzygnięto m.in. nabory na dofinansowanie w ramach działania FEPK.01.03 Wsparcie MŚP - Dotacja, Typ projektu: Wsparcie rozwoju i konkurencyjności MŚP w formie dotacji. Do dofinansowania wybrano 36 projektów na łączną kwotę wsparcia przekraczającą 54 mln zł, w wyniku realizacji których ma nastąpić rozwój i konkurencyjność MŚP.

Powyższe działania wskazują jednoznacznie, że wypełnienie kryterium 1. pozostało utrzymane.

2. Istnienie kompetentnej regionalnej lub krajowej instytucji lub ciała odpowiedzialnego za zarządzanie strategią inteligentnej specjalizacji⁷

Za realizację działań związanych z wdrażaniem Regionalnej Strategii Innowacji odpowiada Zarząd Województwa Podkarpackiego przy wsparciu właściwych departamentów Urzędu Marszałkowskiego (w tym Rozwoju Regionalnego odpowiedzialnego za wdrażanie RSI WP oraz Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym, Wspierania Przedsiębiorczości, Gospodarki Regionalnej oraz Promocji i Turystyki), a także wojewódzkich jednostek organizacyjnych i spółek samorządowych.

W 2025 r. kontynuowano działania związane m.in. z:

- prowadzeniem procesu przedsiębiorczego odkrywania,
- wzmacnianiem współpracy sieciowej,
- rozwojem instrumentów wsparcia przedsiębiorczości i innowacji,
- wspieraniem internacjonalizacji i transferu technologii.

Istotną rolę w realizacji tych działań odgrywały m.in. Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego (RARR), Podkarpackie Centrum Innowacji (PCI) oraz Podkarpacki Fundusz Rozwoju (PFR).

RARR jest operatorem projektu na rzecz rozwoju przedsiębiorczości: „Generator Kompetencji 3.0⁸” finansowanego ze środków Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027. Kontynuuje również realizację projektu Platform startowych Start In...⁹, którego jest liderem. W 2025 roku prowadzono następujące działania:

- zakończono nabór do III rundy inkubacji – wpłynęło 127 wniosków inkubacyjnych, z czego 71 z nich zostało zaproszonych na Panel Ekspertów, do procesu inkubacji zaproszono 35 Pomysłodawców z czego ostatecznie 34 podpisało umowy inkubacyjne, 23 startupy otrzymało pozytywną rekomendację Platformy,
- przeprowadzono nabór do IV rundy inkubacji – wpłynęło 153 wnioski inkubacyjne, z czego 88 zostało zaproszonych na Panele Ekspertów, do procesu inkubacji zaproszono 35 Pomysłodawców z czego ostatecznie 33 z nich podpisało umowy inkubacyjne. Obecnie trwa inkubacja wybranych startupów.
- prowadzony jest nabór do V rundy inkubacji – do tej pory wpłynęło 30 wniosków inkubacyjnych.

⁷ Głównymi dokumentami referencyjnymi, potwierdzającymi wypełnienie kryterium są: RSI WP, rozdział 3.4 oraz 7, System innowacji w województwie podkarpackim, Ewaluacja ex-ante Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2021-2030, Raport z wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego pn. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji dla Celu Polityki 1 Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej w ramach Polityki Spójności 2021-2027; <https://rsi.podkarpackie.pl/documents/> oraz informacje pozyskane od klastrów, Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego i jednostek podległych Samorządowi Województwa

⁸ Projekt szerzej opisany w kryterium 4.

⁹ <https://startin.pl/>, dostęp 22.05.2026 r.

Dzięki tym działaniom Spółka oferuje przedsiębiorcom stosunkowo kompleksowe wsparcie na różnych etapach ich rozwoju, działając tym samym na rzecz wzmocnienia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki.

Oprócz projektów dofinansowanych ze środków unijnych jest organizatorem corocznego wydarzenia Carpathian Startup Fest – skierowanego głównie do startupów, a także współorganizatorem XXVI edycji konkursu „Innowator Podkarpacia”. Stale prowadzone są również działania związane z zarządzaniem Parkiem Naukowo-Technologicznym. Ponadto spółka aktywnie działa w zakresie wzmacniania współpracy międzynarodowej, co zostało szerzej opisane w ramach kryterium 7.

Działania PCI obejmują m.in. obszar wsparcia rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw poprzez realizację projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Fundusze Europejskie na Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027:

- Rozwój start-upów poprzez „Deeptech Akcelerator”¹⁰ ukierunkowany na przyspieszenie rozwoju startupów posiadających rozwiązania z zakresu zaawansowanych technologicznie innowacji o wysokim potencjale rynkowym. W 2025 r. w ramach I rundy akceleracji podpisano 16 umów, w ramach II rundy zawarto 17 umów, w tym 8 w ścieżce sector agnostic (obejmująca rozwiązania nieograniczone do jednej branży) i 9 w ścieżce ICT. Proces akceleracji i postakceleracji zakończono wydarzeniem Demo Day. Ogłoszono także nabór do III rundy akceleracji.
- Startuj z Pomysłem – InnoStart Hub Polska¹¹ - jego celem jest wsparcie rozwoju pomysłów biznesowych opracowanych przez innowatorów poprzez realizację indywidualnego planu mentoringowego. W 2025 roku w trzech rundach naboru: zgłoszono:
 - 302 pomysły biznesowe;
 - pozytywnie oceniono 159 projektów;
 - zakwalifikowano do programu 134 pomysłodawców;
 - podpisano 116 umów o udział w projekcie.

Uczestnicy korzystali ze wsparcia mentoringowego w obszarach biznesu, marketingu, technologii, prawa oraz ochrony własności intelektualnej. W ramach działań mentoringowych 55 uczestników opracowało modele biznesowe w formule Business Model Canvas.

Działalność Podkarpackiego Centrum Innowacji jako podmiotu zaangażowanego w rozwój współpracy w zakresie działalności badawczo-rozwojowej została szerzej opisana w kryterium 5, jak również 7.

¹⁰ <https://akceleratorpci.org/>, dostęp 22.05.2026 r.

¹¹ <https://innostarthub.org/>, dostęp 09.04.2025 r.

PFR jako odpowiedzialny za zarządzanie instrumentami finansowymi, dedykowanymi wsparciu MŚP w 2025 r. udzielił 601 pożyczek oraz 29 poręczeń. Całkowita wartość wsparcia dla firm wyniosła 309,6 mln zł, w tym ponad 303 mln zł pożyczek.

Departament Rozwoju Regionalnego kontynuował realizację zadań związanych z PPO, a także pilotażowego zamówienia publicznego na usługę sieciowania i wzmacniania zaangażowania interesariuszy. Działania te szerzej opisane są w ramach kryterium 4. Źródłem finansowania działań w tym zakresie jest projekt własny Samorządu Województwa „Podkarpackie – Inteligentny Region”.

Ważnym elementem skutecznego zarządzania procesem realizacji strategii jest wielopoziomowa współpraca na poziomie regionów, krajowym, jak i międzynarodowym. Taka działalność jest systematycznie realizowana przez Samorząd Województwa m.in. poprzez uczestnictwo w grupach roboczych, forach współpracy, Komitetach Monitorujących itp. Przedstawiciele Departamentu Wspierania Przedsiębiorczości aktywnie uczestniczyli w spotkaniach organizowanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Pracownicy DRR biorą udział w wydarzeniach, które stanowią istotne, nieformalne forum wymiany wiedzy, opinii i doświadczeń pomiędzy przedstawicielami administracji publicznej oraz – w wybranych przypadkach – środowiska przedsiębiorców. Udział w takich spotkaniach sprzyja wzmacnianiu dialogu, identyfikacji bieżących wyzwań oraz lepszemu ukierunkowaniu działań w ramach procesu przedsiębiorczego odkrywania.

Na podstawie powyższych działań uznaje się, że wypełnienie kryterium 2. zostało utrzymane.

3. Narzędzia monitoringu i ewaluacji pozwalające na mierzenie postępu w osiągnięciu celów strategii¹²

W 2025 r. kontynuowano działania związane z monitorowaniem realizacji RSI WP oraz oceną poziomu rozwoju innowacyjności regionu.

Jednym z kluczowych opracowań przygotowanych w 2025 r. był raport „Startupy w województwie podkarpackim”¹³, zawierający analizę czynników wpływających na rozwój startupów oraz rekomendacje dotyczące dalszego wzmacniania regionalnego ekosystemu innowacji. Prowadzone analizy koncentrowały się w szczególności na rozwoju regionalnego ekosystemu startupowego, potencjale inteligentnych specjalizacji oraz skuteczności instrumentów wsparcia innowacyjności. Podkarpackie startupy koncentrują się głównie na rozwiązaniach z zakresu Przemysłu 4.0, obronności, energetyki i transportu, co odpowiada przemysłowemu i naukowemu potencjałowi regionu. Istotnym ograniczeniem rozwoju pozostaje jednak niski poziom prywatnego kapitału wysokiego ryzyka oraz dominacja finansowania publicznego. W badaniu wskazano potrzebę dalszego wzmacniania regionalnego ekosystemu startupowego poprzez rozwój rynku CVC, kontynuację programów akcelerycyjnych oraz rozszerzenie instrumentów finansowania startupów, szczególnie w obszarze B+R i komercjalizacji. Podkreślono także znaczenie wsparcia przedsiębiorczości akademickiej, rozwoju mentoringu oraz budowania wizerunku Podkarpacia jako regionu przyjaznego innowacjom i startupom. Rekomendacje obejmują również rozwój usług doradczych oraz większą koordynację i promocję działań wspierających przedsiębiorczość w regionie.

Inteligentne specjalizacje województwa podkarpackiego oraz rozwój innowacyjności regionu były jednymi z obszarów analizowanych w opracowaniu pn. *Przegląd regionalny. Województwo Podkarpackie 2024*¹⁴ przygotowanego na zlecenie Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego. Raport koncentrował się na zasobach regionu w kontekście możliwości sprostania współczesnym wyzwaniom: społecznym, gospodarczym, technologicznym i klimatyczno-przyrodniczym oraz utrzymania jego potencjału do zrównoważonego rozwoju. Przedstawiono w nim również rekomendacje dla decydentów polityki regionalnej. W raporcie zwrócono m.in. uwagę na inteligentne specjalizacje, które umożliwiają dynamizację rozwoju gospodarki regionu.

¹² Głównymi dokumentami referencyjnymi w zakresie wypełnienia kryterium są: RSI WP, rozdział 8.1 oraz rozdział 3.1.7, System monitorowania RIS3 województwa podkarpackiego, Wiodące branże województwa podkarpackiego oraz Strategia rozwoju województwa- Podkarpackie 2030, rozdział IX; <https://rsi.podkarpackie.pl/documents/>; <https://www.podkarpackie.pl/index.php/region/strategia>; <https://rot.podkarpackie.pl/index.php/opracowania-wlasne-rot>; , Raport z wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego pn. *Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji dla Celu Polityki 1 Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej w ramach Polityki Spójności 2021-2027* oraz informacje pozyskane od klastrów, Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego i jednostek podległych Samorządowi Województwa

¹³ <https://rsi.podkarpackie.pl/documents/>

¹⁴ <https://rot.podkarpackie.pl/badania-zewnetrzne>

Pomocniczym źródłem informacji uzupełniającym mierzenie postępów w osiągnięciu celów strategii jest raport pn. „Wiodące branże województwa podkarpackiego – inteligentne specjalizacje regionalne”¹⁵. Badanie opracowywane jest w cyklu dwuletnim przez Regionalne Obserwatorium Terytorialne oraz Podkarpacki Ośrodek Badań Regionalnych Urzędu Statystycznego w Rzeszowie. Zawiera analizę wskaźników z zakresu innowacyjności regionu, informacje dotyczące rozwoju branży stanowiących inteligentne specjalizacje regionu: lotnictwo i kosmonautyka, motoryzacja, informacja i telekomunikacja oraz jakość życia.

Informacje w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności województwa podkarpackiego gromadzone są również na potrzeby Informacji o stopniu realizacji *Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030 – Raport Monitoringowy*¹⁶. Dokument ten co roku przedstawiany jest Sejmikowi Województwa Podkarpackiego. Przygotowane analizy, raporty, publikacje dotyczące rozwoju Podkarpacia udostępniane są m.in. na stronie www.rot.podkarpackie.pl.

Dopełnienie funkcjonującego w regionie systemu monitorowania są analizy prowadzone m.in. przez Podkarpackie Centrum Innowacji, w szczególności coroczne badanie „Podkarpackie uczelnie a cele operacyjne Regionalnej Strategii Innowacji Województwa podkarpackiego w roku akademickim 2023/2024”. Badanie stanowi kontynuację inicjatywy mającej na celu systematyczne pozyskiwanie od podkarpackich uczelni danych umożliwiających monitorowanie postępów w realizacji celów operacyjnych RSI WP. W ramach badania zebrano dane od dziewięciu kluczowych uczelni funkcjonujących w regionie. Zebrane dane pozwalają na bieżącą ocenę stopnia realizacji strategii, identyfikację trendów w zakresie współpracy nauki i biznesu oraz określenie kierunków dalszych działań wspierających rozwój regionalnego systemu innowacji.

Dodatkowych informacji w zakresie monitoringu realizacji celów strategii dostarcza proces przedsiębiorczego odkrywania umożliwiający m.in. identyfikację obszarów wymagających przeprowadzenia pogłębionych analiz. W ramach tego procesu Klaster Tworzyw Sztucznych opracował raport „Branża tworzyw sztucznych w województwie podkarpackim”, zawierający analizę sytuacji sektora, trendów branżowych, regulacji oraz dobrych praktyk w zakresie automatyzacji i gospodarki obiegu zamkniętego. Raport miał na celu ocenę potencjału branży w kontekście kryteriów inteligentnych specjalizacji regionu, uwzględniając m.in. znaczenie gospodarcze sektora, potencjał badawczo-rozwojowy, zasoby endogeniczne oraz możliwości rozwoju klastrów branżowych.

Uwzględniając powyższe uznaje się, że kryterium 3. jest nadal wypełniane.

¹⁵ <https://rot.podkarpackie.pl/opracowania-wlasne-rot>

¹⁶ tamże

4. Efektywne funkcjonowanie procesu przedsiębiorczego odkrywania¹⁷

Jak wskazano w poprzednich raportach z wypełnienia warunkowości proces przedsiębiorczego odkrywania w województwie podkarpackim jest prowadzony nieprzerwanie od wielu lat. Istotnym źródłem finansowania działań w obszarze PPO jest projekt własny Samorządu Województwa pn. *Podkarpackie – Inteligentny Region*, w ramach którego jedno z działań zostało dedykowane realizacji PPO.

Do najważniejszych instrumentów realizacji PPO wykorzystywanych w regionie należą:

- Działalność Podkarpackiej Rady Innowacyjności, która jako organ opiniodawczo-doradczy wspomaga Zarząd Województwa Podkarpackiego w podejmowaniu decyzji związanych z realizacją regionalnej polityki innowacyjności i dążenia do osiągnięcia celów RSI WP. W 2025 roku zrealizowane były dwa posiedzenia Rady, podczas których omawiane były m.in. wyniki badania „Startupy w województwie podkarpackim”, zaprezentowane zostały fiszki projektowe z zakresu infrastruktury badawczej na potrzeby FEP 2021-2027. Przedstawione zostały ponadto działania klastra Podkarpacka Dolina Wodorowa. Podjęta została również dyskusja z dotycząca potencjalnych obszarów dalszej działalności Rady i zwiększenia jej efektywności.
- Panele inteligentnych specjalizacji są formą spotkań interesariuszy poszczególnych sektorów kluczowych dla podkarpackiej gospodarki, często realizowaną w formie warsztatów. Ich celem jest wymiana doświadczeń i wiedzy w obszarach szczególnie istotnych dla poszczególnych branży i w miarę możliwości wspólnego wypracowywania rozwiązań, koncepcji projektów, tworzenia nowych inicjatyw. Spotkania mają charakter otwarty, dzięki czemu mogą wziąć w nich udział wszystkie osoby zainteresowane rozwojem danej specjalizacji. Inicjatywy dotyczące zorganizowania panelu najczęściej wynikają z inicjatywy oddolnej, dzięki czemu ich skuteczność i dostosowanie do potrzeb interesariuszy jest większa niż w przypadku spotkań organizowanych odgórnie. W 2025 r. zrealizowanych zostało łącznie 7 paneli inteligentnych specjalizacji, w tym głównie związanych z obszarem motoryzacji, dronów i jakości życia. Spotkania te zgromadziły łącznie ponad 460 uczestników. Do efektów zrealizowanych spotkań należy zaliczyć wypracowanie wniosków i rekomendacji dla władz regionalnych, krajowych i europejskich związanych z potrzebami i ukierunkowaniem rozwoju sektora dronów, motoryzacji i jakości życia.
- Metapanele umożliwiają poszukiwanie przestrzeni do współpracy pomiędzy interesariuszami różnych specjalizacji. Podczas tych spotkań poruszane są zagadnienia o charakterze horyzontalnym, łączącym co najmniej dwie specjalizacje. Tego typu

¹⁷ Najważniejszymi dokumentami referencyjnymi dotyczącymi wypełnienia kryterium są: RSI WP, rozdział 3.4 i 7.3 oraz *Raport z wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego pn. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji dla Celu Polityki 1 Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej w ramach Polityki Spójności 2021-2027*; <https://rsi.podkarpackie.pl/documents/> oraz informacje pozyskane od klastrów, Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego i jednostek podległych Samorządowi Województwa

spotkania pozwalają na przedstawienie perspektyw różnych sektorów gospodarki na podobny obszar, poszukiwanie ewentualnych możliwości dywersyfikacji działalności czy realizację międzysektorowych projektów. W 2025 r. zrealizowany został 1 metapanel poświęcony sieciowaniu współpracy w województwie podkarpackim. W spotkaniu wzięło łącznie udział 26 osób, które miały możliwość podzielenia się spostrzeżeniami z realizacji pilotażowej usługi Wsparcia sieciowania współpracy i aktywizacji interesariuszy oraz omówienia przyszłych wyzwań i możliwości dalszej realizacji tej inicjatywy.

- Spotkania interesariuszy sektorów nie będących regionalną inteligentną specjalizacją - realizacja PPO nie ogranicza się jedynie do monitorowania kierunków rozwoju uprzednio zidentyfikowanych specjalizacji. Ten stale prowadzony proces ma na celu również poszukiwanie takich obszarów, które mają potencjał do wyłonienia jako kolejna inteligentna specjalizacja. W 2025 r. z inicjatywy interesariuszy sektora tworzyw sztucznych, we współpracy z klastrem Poligen zrealizowane zostało wydarzenie poświęcone tematyce technologii podwójnego zastosowania i możliwości ich zastosowania w przemyśle chemicznym. W spotkaniu wzięło udział 50 osób.
- Konferencje branżowe i międzysektorowe - w 2025 r. we współpracy z Europejską Siecią Współpracy Klastrow (ECCP) wydarzenie „Clusters meet regions”. W konferencji tej wzięło udział ponad 140 uczestników z polskich oraz międzynarodowych instytucji, reprezentantów sektora przedsiębiorstw, nauki, organizacji klastrow oraz Instytucji Otoczenia Biznesu i przedstawicieli Komisji Europejskiej. Uczestnicy wydarzenia wspólnie poszukiwali rozwiązań na rzecz zrównoważonego rozwoju i pogłębionej współpracy transgranicznej. Podjęto dyskusję na temat roli klastrow w budowaniu systemu innowacyjności i odnowy gospodarczej regionów Europy. Przeanalizowano unikalne atuty regionu – od zaawansowanej produkcji i technologii zeroemisyjnych, po innowacje dronowe i technologie podwójnego zastosowania. Podkreślono, że klastry są motorami wzrostu i kluczowymi podmiotami w zmieniającym się krajobrazie geopolitycznym i przemysłowym Europy. W poszczególnych sesjach dyskusyjnych wzięli udział eksperci regionalni, krajowi i międzynarodowi, reprezentujący środowiska klastrow, biznesu, instytucji badawczych, NGO oraz administracji.

Dla efektywności procesu PPO kluczowa jest współpraca i aktywność ze strony interesariuszy. W maju 2025 r. zakończono pilotaż instrumentu wsparcia sieciowania i animowania procesu przedsiębiorczego odkrywania z wyłoniętymi w toku postępowania z 5 Wykonawcami. Przeprowadzono ocenę jego skuteczności, analizując poziom zaangażowania interesariuszy, efekty współpracy oraz potencjał dalszego wykorzystania wypracowanych mechanizmów. Wyniki pilotażu wskazały na zasadność kontynuacji działań w formule wyłaniania Wykonawców jako animatorów współpracy w obszarach tworzących podkarpackie inteligentne specjalizacje i aktywizacji interesariuszy regionalnego ekosystemu. Zrealizowane inicjatywy przyczyniły się do wzmocnienia współpracy w regionalnym

ekosystemie innowacji oraz zwiększenia efektywności procesu PPO poprzez zwiększenie oddolnej inicjatywy podejmowanej przez interesariuszy.

W 2025 roku przygotowano również dokumentację do realizacji zamówienia publicznego na usługę sieciowania, która będzie obejmowała okres 15 miesięcy. Umowy z Wykonawcami zadań w ramach poszczególnych obszarów zostały zawarte w 2026 r.

Do skutecznej realizacji PPO niezbędne jest zaangażowanie interesariuszy, w tym w szczególności klastrów jako organizacji zrzeszających przedstawicieli wszystkich kluczowych elementów helisy, tworzących regionalny ekosystem innowacji. Aktywność regionalnych klastrów w zakresie PPO ukierunkowana jest m.in. na identyfikację i weryfikację obszarów o potencjale rozwojowym. Działania klastra Sinotaic obejmowały inicjowanie przedsięwzięć B+R+I, przygotowanie współpracy z partnerami zewnętrznymi oraz selektywne mapowanie zasobów i interesariuszy, w ramach wstępnej oceny kierunków rozwoju regionu.

Fundacja Wspierania Edukacji przy Stowarzyszeniu Dolina Lotnicza zorganizowała wydarzenia o dużej skali, takich jak międzynarodowe zawody XChallenge oraz zawody GG Robot (skupiających łącznie około 900 uczestników), stanowiących platformę testowania oddolnych innowacji technicznych.

Klaster Systemów Bezzałogowych wykazał aktywne uczestnictwo w procesie budowy koncepcji „Doliny Dronowej” a także w działaniach związanych z projektem Centrów Kompetencji Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej. Działania te obejmowały współpracę z przedstawicielami administracji publicznej, środowiska naukowego oraz przedsiębiorstw sektora dronowego. Klaster współpracował również z Wyższą Szkołą Informatyki i Zarządzania w zakresie utworzenia i rozwoju kierunku związanego z technologiami dronowymi i systemami bezzałogowymi, a także uczestniczył w organizacji wydarzeń związanych z technologiami dronowymi.

W ramach aktywności Zespołów Think Tank Wschodniego Sojuszu zorganizowano dziesięć spotkań, podczas których prowadzono wymianę doświadczeń i dobrych praktyk w obszarach logistyki, zarządzania zasobami ludzkimi oraz zarządzania jakością. Klaster współorganizował również panele Inteligentnej Specjalizacji - Motoryzacja.

Aktywne działania w obszarze PPO prowadził również Podkarpacki Klaster Energii Odnawialnej, uczestnicząc w wielu konferencjach oraz spotkaniach poświęconych OZE oraz angażując się w inicjatywy na rzecz tworzenia wspólnej przestrzeni współpracy nauki, biznesu i administracji, m.in. w ramach „Strefy Idei Uniwersytetu Rzeszowskiego”. Klaster był także współorganizatorem Panelu Inteligentnej Specjalizacji „Jakość życia”, służącego identyfikacji kierunków rozwoju i obszarów innowacji w tym zakresie.

Karpacki Klaster Turystyczny w 2025 roku realizował działania wspierające proces przedsiębiorczego odkrywania poprzez organizację spotkań sieciujących, warsztatów współtworzenia oferty turystycznej oraz rozwój współpracy międzybranżowej z sektorem gastronomii, kultury, rolno-spożywczym i technologii cyfrowych. Ważnym elementem było także opracowanie zintegrowanych pakietów turystycznych oraz wykorzystanie metod warsztatowych, takich jak design thinking i elementy hackathonu, do testowania nowych rozwiązań. Efektem działań było zwiększenie zaangażowania interesariuszy, identyfikacja

nowych kierunków rozwoju produktów turystycznych, wzmocnienie współpracy międzysektorowej oraz przejście od diagnozy potrzeb do wypracowania i testowania konkretnych innowacyjnych rozwiązań.

Projekt „Generator Kompetencji 3.0”, realizowany przez RARR, stanowi instrument pośrednio wspierający efektywne funkcjonowanie procesu przedsiębiorczego odkrywania w subregionie rzeszowskim. Interwencja ukierunkowana na rozwój kompetencji pracowników sektora MŚP oraz innych podmiotów gospodarczych przyczynia się do wzmocnienia potencjału innowacyjnego regionu. Podnoszenie kwalifikacji w obszarach innowacji, cyfryzacji oraz zielonej transformacji zwiększa zdolność przedsiębiorstw do aktywnego uczestnictwa w regionalnym systemie innowacji, co pozostaje spójne z celami oraz kierunkami określonymi w RSI WP.

Departament Wspierania Przedsiębiorczości funkcjonujący przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego, aktywnie uczestniczy w spotkaniach organizowanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR). Pracownicy Departamentu biorą udział w tych wydarzeniach, które stanowią istotne, nieformalne forum wymiany wiedzy, opinii i doświadczeń pomiędzy przedstawicielami administracji publicznej oraz – w wybranych przypadkach – środowiska przedsiębiorców. Udział w spotkaniach sprzyja wzmocnianiu dialogu, identyfikacji bieżących wyzwań oraz lepszemu ukierunkowaniu działań w ramach procesu przedsiębiorczego odkrywania.

Kontynuowane są również działania w zakresie udostępnienia wyników badań i analiz, a także informacji o interesujących inicjatywach, możliwościach pozyskania wsparcia itp. na stronie internetowej www.rsi.podkarpackie.pl. Systematycznie realizowane są działania z zakresu nawiązywania kontaktów i identyfikacji podmiotów, które mogą wzmocnić istniejący ekosystem innowacji.

Uwzględniając ciągłość realizowanego procesu przedsiębiorczego odkrywania, co zostało wykazane powyżej, uznaje się, że kryterium 4. pozostaje wypełnione.

5. Działania niezbędne do poprawy krajowych i regionalnych systemów badań i innowacji¹⁸

Samorząd Województwa, wypełniając zadania lidera ekosystemu innowacji, dąży do zapewnienia warunków służących wzmocnieniu innowacyjności przedsiębiorstw i rozwojowi działalności badawczo-rozwojowej w regionie. Realizowane jest to przede wszystkim poprzez ukierunkowanie wsparcia w ramach programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 na działania w powyższym obszarze.

Departament Wspierania Przedsiębiorczości w 2025 roku zorganizował nabór i ocenę wniosków w ramach programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027, priorytet FEPK.01 Konkurencyjna i Cyfrowa Gospodarka, działanie FEPK.01.01 Badania i rozwój. Celem wsparcia jest wzrost innowacyjności przedsiębiorstw i organizacji badawczych oraz rozwój ich działalności badawczo – rozwojowej.

W roku 2025 przeprowadzono dwa nabory wniosków w ramach ww. działania o typie: „Rozwój publicznej infrastruktury organizacji badawczych”, tj.:

- Nabór FEPK.01.01-IZ.00-004/25 - oceniono i wybrano do dofinansowania projekt Politechniki Rzeszowskiej pt. „Rozbudowa Laboratorium Wodorowego Politechniki Rzeszowskiej” (nr FEPK.01.01-IZ.00-0001/25);
- Nabór FEPK.01.01-IZ.00-005/25 - oceniono i wybrano do dofinansowania 2 projekty, tj.:
 - Projekt Politechniki Rzeszowskiej pt. „Budowa Centrum Badawczego Bezzałogowych Systemów Powietrznych Politechniki Rzeszowskiej” (nr FEPK.01.01-IZ.00-0002/25);
 - Projekt Uniwersytetu Rzeszowskiego pt. „Wysokorozdzielcza Analiza Chromatograficzna z Modułem MALDI” (nr FEPK.01.01-IZ.00-0003/25).

Ponadto w roku 2025 r. rozstrzygnięto m.in. nabory na dofinansowanie w ramach działania FEPK.01.01 Badania i rozwój, typ projektu: „Wsparcie działalności badawczo – rozwojowej”, w ramach którego wnioski z zakresu prac badawczo – rozwojowych oraz z zakresu inwestycji w infrastrukturę B+R mogły składać przedsiębiorstwa. Z grupy 32 projektów ocenionych pozytywnie jeszcze w roku 2024 i skierowanych do oceny merytorycznej, do dofinansowania wybrano 18 projektów na łączną kwotę przekraczającą 52 mln złotych.

Ze względu na przyjęte kryteria oceny (np. konieczność wykazania zgodności z obszarami wsparcia inteligentnych specjalizacji wskazanych w RSI) dla projektów badawczo-

¹⁸ Podstawowymi dokumentami referencyjnymi dotyczącymi wypełnienia kryterium są: RSI WP, rozdział 7 oraz *Raport z wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego pn. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji dla Celu Polityki 1 Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej w ramach Polityki Spójności 2021-2027*; <https://rsi.podkarpackie.pl/documents/> oraz informacje pozyskane od klastrów, Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego i jednostek podległych Samorządowi Województwa

rozwojowych i przedwdrożeniowych obligatoryjnym elementem projektu było również wdrożenie lub komercjalizacja wyników prowadzonych prac B+R), ich realizacja służyć będzie wzmocnieniu regionalnego systemu badań i innowacji.

Kontynuowane były działania współpracy z Ministerstwem Funduszy w zakresie oceny przedłożonych propozycji projektów z zakresu publicznej infrastruktury badawczej, które zostały uprzednio zidentyfikowane jako kluczowe dla regionu. W efekcie tego procesu pozytywnie oceniona przez MFIPR została jedna fiszka projektowa, która mogła ubiegać się o dofinansowanie ze środków Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 (FEP).

Podkarpackie Centrum Innowacji również prowadzi istotną działalność w kontekście wzmocnienia regionalnego ekosystemu badań i innowacji oraz rozwijanie współpracy między przedsiębiorstwami a sektorem nauki. Jest to realizowane wielotorowo¹⁹:

- poprzez funkcjonowanie i systematyczne mapowanie i uzupełnianie Podkarpackiej Sieci Laboratoriów Badawczych i Wzorcujących. Jest to zorganizowane forum współpracy działających w regionie laboratoriów badawczych i wzorcujących, zarówno akredytowanych jak i nie posiadających akredytacji. Na koniec 2025 r. w skład Sieci wchodziło 143 laboratoria oferujących ponad 1200 usług badawczych. Na dedykowanej stronie zamieszczane są oferty laboratoriów, dzięki czemu przedsiębiorcy mają możliwość szybszego odnalezienia interesującej ich usługi. Oprócz mapowania działalność Sieci obejmuje również podnoszenie kompetencji personelu laboratoriów poprzez działania doradcze i szkoleniowe. Cyklicznie realizowana jest konferencja Innowacje – Pomiary – Akredytacje. W 2025 r. wzięło w niej udział około 170 uczestników.
- poprzez realizację programu grantowego skierowanego do naukowców jako wsparcie prac badawczo-rozwojowych. Przedmiotem wsparcia są prace badawcze o wysokim potencjale do wdrożenia lub komercjalizacji. W 2025 r. podpisano 10 umów grantowych z uczelniami z województwa podkarpackiego na łączną wartość dofinansowania 2,5 mln zł. W zakresie komercjalizacji wyników badań w 2025 r.:
 - podpisano 18 umów trójstronnych pomiędzy uczelniami, podmiotami zewnętrznymi oraz PCI;
 - przeprowadzono doradztwo dla 275 osób (naukowców, studentów, innowatorów oraz przedstawicieli uczelni) w obszarach takich jak rozwój projektu, przygotowanie prezentacji inwestorskiej, modele biznesowe, ochrona własności intelektualnej oraz pozyskiwanie finansowania zewnętrznego.
- poprzez realizację programu Akceleracji Przedsiębiorczości Akademickiej „Science Startup”. W 2025 r. zakończono III edycję programu oraz uruchomiono IV.
- poprzez funkcjonowanie platformy ProtoLab- warsztaty i pracownie dostępne m.in. dla uczniów i studentów zainteresowanych rozwijaniem i prototypowaniem

¹⁹ Zgodnie z materiałem przekazany przez Podkarpackie Centrum Innowacji

innowacyjnych projektów. W 2025 r. uruchomiono również pracownię Inteligentnych Technologii, koncentrującą się na zagadnieniach robotyki i automatyzacji. Działalność ProtoLab w 2025 r. obejmowała m.in.:

- 468 nowych użytkowników;
 - 140 szkoleń technicznych;
 - 21 wyjazdów Mobilnego ProtoLab do szkół i uczelni w regionie;
 - 21 opracowanych prototypów.
- zrealizowano kolejną edycję programu edukacyjnego Akademia ProtoLab, ukierunkowanego na podnoszenie potencjału i umiejętności młodzieży w zakresie m.in. innowacji i nowoczesnych technologii a także zakończono realizację 5 projektów prototypowych w ramach programu Preinkubacja.

Ponadto PCI współorganizowało największy w regionie hackathon HackCarpathia oraz Podkarpacki Festiwal Nauki i Innowacji w ramach którego udział wzięło:

- 18 tys. uczestników;
- 5 tys. uczniów z 150 szkół;
- ponad 50 wystawców i 100 prelegentów.

Działalność w zakresie wzmocnienia ekosystemu badań i innowacji realizowana jest również w sposób ciągły przez RARR. Jak wskazano w opisie kryterium 2. Agencja jest odpowiedzialna za zarządzanie Podkarpackim Parkiem Naukowo-Technologicznym, w ramach którego świadczone są usługi wsparcia rozwoju przedsiębiorstw. W ramach Ośrodka Badań i Rozwoju Aeropolis funkcjonuje Laboratorium Materiałoznawstwa i Prototypowania, realizującego działalność badawczo-rozwojową w ramach zleceń zewnętrznych.

W strukturze RARR funkcjonuje zarówno Dział Wspierania Przedsiębiorczości, jak również Centrum Transferu Technologii, realizuje ponadto wspomniany już uprzednio projekt platform startowych. Obecnie trwa inkubacja startupów wyłonionych w ramach III i IV rundzie oraz nabór do piątej rundy inkubacji.

W rozwój ekosystemu badań i innowacji wpisuje się również działalność Podkarpackiego Funduszu Rozwoju. Poprzez udzielanie wsparcia w postaci instrumentów finansowych, w szczególności pożyczki obrotowej i inwestycyjnej ukierunkowanych na zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw przyczynia się do rozwoju i wzmocnienia tego ekosystemu.

Samorząd Województwa kontynuuje ponadto współpracę z organami i instytucjami na szczeblu krajowym i regionalnym ukierunkowaną na rozwój szeroko rozumianej innowacyjności i konkurencyjności gospodarki. Jest to realizowane poprzez udział przedstawicieli Województwa w grupach konsultacyjnych, Komitetach Monitorujących programy regionalne i krajowe itp.²⁰

²⁰ Przedstawiciele regionu są członkami m.in. Komitetu ds. Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, Podkomitetu ds. wymiaru terytorialnego, Komitetów Monitorujących Programy: Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027, Fundusze

Ekosystem badań i innowacji jest również jednym z obszarów, wokół których koncentrują się działania realizowane w ramach projektu własnego Samorządu Województwa „Podkarpackie – Inteligentny Region”. Głównym celem projektu jest wzmocnienie regionalnego systemu innowacji, w tym też w obszarze związanym z działalnością badawczo-rozwojową.

Warto również zauważyć, że działania Samorządu Województwa jako lidera systemu innowacji są uzupełniane i wzmacniane w ramach działań realizowanych przez regionalne klastry, które aktywnie wspierają nawiązywanie i wzmacnianie współpracy w zakresie badań i innowacji pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami naukowo-badawczymi, której efektem jest m.in. opracowanie innowacyjnych rozwiązań wzmacniających konkurencyjność podkarpackich firm.

Istotnym elementem działalności klastra WSM jest systematyczne mapowanie oraz upowszechnianie wiedzy na temat dostępnych zasobów badawczo-rozwojowych. Działania te przyczyniają się do ograniczenia barier informacyjnych oraz wzmacniania współpracy operacyjnej pomiędzy interesariuszami, zwłaszcza między sektorem biznesu i nauki.

Po przeanalizowaniu opisanych powyżej czynników Samorząd Województwa Podkarpackiego uznaje, że kryterium 5. pozostało wypełnione.

6. Działania wspierające transformację przemysłową²¹

Samorząd Województwa Podkarpackiego podejmuje działania wspierające wdrażanie i rozwój rozwiązań służących szeroko rozumianej transformacji przemysłowej (w tym związanej z dążeniem do redukcji emisji gazów cieplarnianych).

Opracowane zostały regulaminy konkursów oraz kryteria wyboru projektów, których celem jest wsparcie wdrażania rozwiązań w obszarze transformacji przemysłu ze środków programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027. W 2025 r. został rozstrzygnięty nabór wniosków w ramach Działania FEPK.01.03 Wsparcie MŚP - Dotacja, Typ projektu: Wsparcie rozwoju i konkurencyjności MŚP w formie dotacji, które było premiowane dodatkowymi punktami poprzez wprowadzanie rozwiązań proekologicznych: oszczędność surowców/energii, zmniejszenie ilości odpadów/obniżenie poziomu emisji zanieczyszczeń oraz hałasu. Ponadto, ogłoszono nabór na wsparcie działalności GOZ w ramach Działania FEPK.02.07 Gospodarka o obiegu zamkniętym, Typ projektu: Wdrożenie rozwiązań GOZ w przedsiębiorstwach z sektora MŚP, w ramach którego w 2026 r. 63 wnioski o dofinansowanie uzyskały pozytywną ocenę formalną i zostały skierowane do oceny merytorycznej (planowane rozstrzygnięcie postępowania nastąpi w pierwszym kwartale 2026 r.). Województwo Podkarpackie funkcjonuje jako jedna z Regionalnych Dolin Innowacji w obszarze związanym z „osiąganiem obiegu zamkniętego”, w tym z dążeniem do ograniczenia zależności od paliw kopalnych. Dzięki udostępnionej na stronie Komisji Europejskiej mapie regionów z tytułem Doliny Innowacji²² możliwa jest szybsza identyfikacja regionów o podobnych priorytetach, a tym samym szybsze znalezienie potencjalnych partnerów projektów badawczo-rozwojowych związanych z gospodarką cyrkularną.

Samorząd kontynuuje ponadto realizację projektów ze środków Programu Interreg Europa 2021-2027:

- *Uwolnienie zielonej gospodarki wodorowej dla MŚP w Regionach Europejskich*, którego celem jest m.in. ulepszenie instrumentu polityki na rzecz wzmocnienia zrównoważonego rozwoju, konkurencyjności MŚP i tworzenia miejsc pracy opartego na zielonym wodorze²³;
- *Zrównoważone obszary chronione jako kluczowa wartość dla dobrobytu człowieka* (Sustainable protected areas as a key value for human well-being)- projekt

²¹ Najważniejszymi dokumentami referencyjnymi dotyczącymi wypełnienia kryterium są: *RSI WP*, rozdział 5.1.2-5.1.3, 5.2.2-5.2.3, 5.3.2- 5.3.3, 5.4.3-5.4.4 oraz 6, a także *Handel zagraniczny oraz bezpośrednie inwestycje zagraniczne w województwie podkarpackim w latach 2013-2019*, rozdziały 5.8-5.9 oraz *Raport z wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego pn. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji dla Celu Polityki 1 Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej w ramach Polityki Spójności 2021-2027*; <https://rsi.podkarpackie.pl/documents/> oraz informacje pozyskane od klastrów, Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego i jednostek podległych Samorządowi Województwa

²² <https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/new-european-innovation-agenda/new-european-innovation-agenda-roadmap/selected-regional-innovation-valleys>

²³ <https://ewt.podkarpackie.pl/index.php/programy-miedzyregionalne-2021-2027/interreg-ivc/projekty-podkarpackie/1289-unlock-uwolnienie-zielonej-gospodarki-wodorowej-dla-msp-w-regionach-europejskich-2>, dostęp 11.04.2025 r.

ukierunkowany jest na poprawę odporności obszarów chronionych między ochroną różnorodności biologicznej a zdrowiem ludzi²⁴.

Ponadto w ramach Programu Jednolitego Rynku (SMP-COSME-2023-TOURSME) realizowany jest projekt *Inicjatywy na rzecz zrównoważonych innowacyjnych praktyk, odporności i wzmocnienia pozycji MŚP z branży turystycznej*, który koncentruje się na wsparciu MŚP z branży turystycznej w zakresie wzmocnienia zielonej i cyfrowej transformacji, budowania odpornych ekosystemów turystycznych oraz tworzenia i implementacji nowych koncepcji biznesowych w branży turystycznej.

Samorząd województwa w ramach programu LIFE realizuje projekt *Podkarpackie- żyj i oddychaj* w latach 2024-2033. Jest to inicjatywa partnerska wdrażana przez Departamentem Ochrony Środowiska UMWP we współpracy z RARR. Jej celem jest skuteczna realizacja Planu Ochrony Powietrza dla Województwa Podkarpackiego, poprzez wypracowanie i wdrożenie najlepszych praktyk oraz mobilizację dostępnych środków publicznych i prywatnych na rzecz jakości powietrza. Obejmuje 61 gmin i miast województwa podkarpackiego. W 2025 r. zrealizowano m.in. kilkaset godzin doradztwa realizowanego w podkarpackich gminach przez subregionalnych doradców ds. biznesu i energii, 12 szkoleń o tematyce OZE, pomiary kamerami termowizyjnymi w 13 gminach (Lubenia, Brzostek, Korczyna, Gawłuszowice, Stalowa Wola, Krzeszów, Wadowice Górne, Czermin, Przecław, Dubiecko, Medyka, Stubno, Miasto Przemyśl) oraz rozpoczęto pomiary jakości powietrza przy użyciu dronów antysmogowych.

Przykładem działań potwierdzających wypełnienie kryterium jest również projekt *Generator Kompetencji 3.0* realizowany przez RARR, opisany w ramach kryterium 4, który ma służyć rozwojowi kompetencji i kwalifikacji pracowników związanych m.in. z transformacją cyfrową oraz dostosowaniem działalności przedsiębiorstw do wymogów zielonej gospodarki. Projekt uwzględnia szkolenia z zakresu automatyzacji i robotyzacji procesów, analizy danych, AI, cyberbezpieczeństwa, efektywności energetycznej i ESG, gospodarki o obiegu zamkniętym, zarządzania innowacją, lean management, optymalizacji produkcji.

Przedstawiciele Departamentu Rozwoju Regionalnego UMWP wraz z interesariuszami regionalnego ekosystemu innowacji uczestniczyli w międzynarodowych konferencjach i wizytach studyjnych związanych z obszarem transformacji przemysłowej i gospodarki cyrkularnej (m.in. warsztatach Nordic Hydrogen Week w Oulu, Connecting Hydrogen APAC 2025), które umożliwiły na uzupełnienie wiedzy w zakresie kierunków rozwoju i trendów w obszarze przemysłowej i zielonej transformacji, a także nawiązanie kontaktów, które mogą w przyszłości przynieść efekt w postaci realizacji wspólnych projektów.

Analizując działalność w kierunku transformacji przemysłowej i cyrkularnej należy również uwzględnić aktywność regionalnych klastrów w tym obszarze. Działalność klastrów, choć nie jest wprost związana z wdrażaniem rozwiązań z zakresu transformacji przemysłowej

²⁴ <https://ewt.podkarpackie.pl/index.php/programy-miedzyregionalne-2021-2027/interreg-ivc/projekty-podkarpackie/1290-greenhealth-zrownowazone-obszary-chronione-jako-kluczowa-wartosc-dla-dobrobytu-czlowieka>,
dostęp 11.04.2025 r.

i cyrkularnej, przyczynia się jednak do przyspieszenia i upowszechnienia tych procesów w regionie.

Podkarpacki Klaster Energii Odnawialnej (PKEO) w swych działaniach podejmuje tematy związane z zieloną transformacją, klastrami energii, magazynowaniem, zarządzaniem i monitorowaniem energii, a także instrumentami finansowymi wspierającymi rozwój OZE. Celem Klastra jest podniesienie bezpieczeństwa energetycznego regionu poprzez rozwój odnawialnych źródeł energii, zwiększanie efektywności energetycznej, promowanie rozwiązań inteligentnych oraz wspieranie transformacji energetycznej JST, firm i mieszkańców. Podczas spotkań grup roboczych realizowanych przez Wschodni Sojusz Motoryzacyjny czy Stowarzyszenie Polskiej Grupy Motoryzacyjnej możliwa jest wymiana doświadczeń i najlepszych praktyk m.in. w zakresie zarządzania jakością w przedsiębiorstwie. Ponadto zidentyfikowane zostały nowe obszary tematyczne, obejmujące w szczególności raportowanie ESG (w tym metodykę kalkulacji śladu węglowego), zagadnienia różnorodności, równości i włączenia społecznego (DEI) oraz rozwój cyfryzacji i zastosowań sztucznej inteligencji. Obszary te wynikają zarówno z obowiązujących regulacji, jak i z potrzeby wzmacniania konkurencyjności sektora motoryzacyjnego w regionie. Realizacja projektu TRIREME przez WSM ukierunkowana jest na opracowanie oraz wdrożenie programów kształcenia i szkoleń, służących podnoszeniu kwalifikacji oraz przekwalifikowaniu pracowników sektora motoryzacyjnego, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień gospodarki o obiegu zamkniętym, transformacji ekologicznej oraz cyfryzacji.

Klastry pełnią również kluczową rolę w zakresie upowszechniania informacji w zakresie perspektyw w obszarze automatyzacji oraz transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej, w tym w szczególności informacji związanych z możliwościami pozyskania finansowania na ten cel. Istotne są również inne usługi świadczone przez klastry m.in. dotyczące wsparcia w zakresie opracowywania dokumentów strategicznych dla przedsiębiorstw w obrębie powyższych obszarów (np. nowych modeli biznesowych nakierowanych na wdrażanie koncepcji GOZ, opracowania strategiczne GOZ). Takie działania realizowane były m.in. przez koordynatora klastra tworzyw sztucznych Poligen.

Podkarpackie przedsiębiorstwa reprezentujące sektor turystyki coraz powszechniej wykorzystują rozwiązania z zakresu automatyzacji procesów zarządzania, umożliwiając tym samym usprawnienie obsługi i reedukację dokumentacji papierowej. Podejmowane są też działania mające na celu skrócenie łańcuchów dostaw i wykorzystanie lokalnych produktów, realizując w ten sposób w założenia gospodarki obiegu zamkniętego. W 2025 r. Karpacki Klaster Turystyczny realizował działania edukacyjne, badawczo-rozwojowe oraz szkoleniowo-doradcze w obszarze zielonej transformacji.

Biorąc pod uwagę powyższe działania, zarówno Samorządu, jak też podmiotów tworzących ekosystem innowacji, uznaje się, że kryterium 6. pozostaje wypełnione.

7. Instrumenty współpracy międzynarodowej²⁵

Współpraca międzynarodowa pozostaje jednym z kluczowych czynników wpływających na wzrost konkurencyjności regionu, a coraz częściej stanowi również warunek jego dalszego rozwoju gospodarczego. Z tego względu obszar ten odgrywa istotną rolę w kształtowaniu potencjału rozwojowego województwa.

Dostrzegając znaczenie współpracy międzynarodowej oraz potrzebę wzmacniania procesów umiędzynarodowienia regionalnej gospodarki, Samorząd Województwa Podkarpackiego realizuje szereg działań i instrumentów wsparcia, obejmujących m.in. udział w partnerstwach międzynarodowych, realizację projektów oraz inicjatywy wspierające rozwój współpracy międzynarodowej przedsiębiorstw i instytucji z regionu. Ważnym instrumentem współpracy międzynarodowej o charakterze gospodarczym są programy wsparcia konkurencyjności MŚP, realizowane w ramach Funduszy Europejskich dla Podkarpacia przez Departament Wspierania Przedsiębiorczości w ramach Działania FEPK.01.03 Wsparcie MŚP - Dotacja, Typ projektu: Wsparcie rozwoju i konkurencyjności MŚP w formie dotacji. Przedsiębiorstwa, które realizowały inwestycje w podkarpackim przygranicznym obszarze funkcjonalnym na zewnętrznej granicy UE z Ukrainą, realizując projekty w ramach wskazanego powyżej działania, mogły rozwijać swoją konkurencyjność również na rynkach zagranicznych oraz włączyć się w globalne łańcuchy dostaw.

Przeprowadzone zostały także m.in. nabory w ramach Priorytetu FEPK.01 Konkurencyjna i Cyfrowa Gospodarka w ramach Działania FEPK.01.03 Wsparcie MŚP – Dotacja typ projektu: Internacjonalizacja MŚP (nr FEPK.01.03-IZ.00-009/25 - do dofinansowania wybrano 8 projektów na kwotę dofinansowania 3 409 561,66 zł). W ramach powyższych konkursów przedsiębiorcy mogli ubiegać się o wsparcie działań w zakresie diagnozy potencjału umiędzynarodowienia, przygotowania do wprowadzenia przedsiębiorstwa i jego oferty na rynki zagraniczne oraz poszukiwania partnerów biznesowych.

W 2025 roku kontynuowano udział w projekcie REGDUALOSA realizowanym przez Wspólne Centrum Badawcze (Joint Research Centre, JRC) działającym przy Komisji Europejskiej, dotyczącym rozwoju technologii podwójnego zastosowania (dual-use) w politykach regionalnych UE. W ramach projektu opracowano trzy studia przypadku: dla Województwa Podkarpackiego (technologie dronowe), Andaluzji (technologie kosmiczne) oraz Estonii (cyberbezpieczeństwo). Raporty obejmowały analizę ekosystemów technologicznych, identyfikację kluczowych interesariuszy oraz rekomendacje dotyczące wsparcia sektora, m.in. w zakresie finansowania projektów i rozwoju infrastruktury testowej. Województwo Podkarpackie, mimo braku formalnego partnerstwa w projekcie, uczestniczyło w konsultacjach i współpracowało przy opracowaniu raportu opisującego ekosystem

²⁵ Głównymi dokumentami referencyjnymi dotyczącymi wypełnienia kryterium są: *RSI WP*, rozdział 6 oraz *Raport z wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego pn. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji dla Celu Polityki 1 Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej w ramach Polityki Spójności 2021-2027*; <https://rsi.podkarpackie.pl/documents/> oraz informacje pozyskane od klastrów, Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego i jednostek podległych Samorządowi Województwa

systemów bezzałogowych, jego głównych aktorów, mocne i słabe strony, a także potencjalne źródła finansowania m.in. dla technologii podwójnego zastosowania.

Kontynuowane są działania związane z uczestnictwem w międzynarodowych sieciach współpracy, takich jak NEREUS (Sieć Regionów Europejskich wykorzystujących Technologie Kosmiczne), która umożliwia regionom włączanie się w realizację europejskiej polityki kosmicznej. Przedstawiciele Samorządu aktywnie włączali się w spotkania sieci, umożliwiając jednocześnie udział w nich regionalnym ekspertom zaangażowanym w kwestie związane z technologiami kosmicznymi. Od 2025 roku członkiem Stowarzyszenia jest również Politechnika Rzeszowska.

Ponadto realizowana jest inicjatywa ESA BIC Poland, która stanowi największą sieć inkubatorów kosmicznych w Europie. Oddział w Rzeszowie (drugi w Polsce po Warszawie) ma na celu inkubowanie dwóch startupów zaangażowanych w rozwój technologii kosmicznych rocznie. W 2025 r.:

- rozpoczęły się inkubacje startupów w ramach I naboru (Supercluster) oraz III i IV naboru (CleverHive Space, XR Space, Embed-Rover, SpaceForm);
- odbyła się trzecia edycja ESA BIC Poland Bootcamp – program preinkubacji. Bootcamp to platforma, na której innowatorzy mogą bezpiecznie testować swoje pomysły, otrzymywać wskazówki od doświadczonych ekspertów i łączyć się z partnerami, którzy dzielą misję rozwoju polskiego sektora kosmicznego;
- odbyła się druga edycja Demo Day 2025 - wydarzenie poświęcone innowacjom i przedsiębiorczości kosmicznej, która zgromadziła startupy, partnerów, przedstawicieli branży oraz inwestorów;
- odbyło się posiedzenie Komisji ds. Ocen Ofert – TEB Evaluation Board w ramach Vnaboru do Konsorcjum Województwa Podkarpackiego. Podpisano umowę ze startupem Tatracloud (TatraSpace) na produkt Wisent Wire – platforma zdalnego dostępu, która umożliwia przeniesienie rzeczywistego sprzętu do środowiska chmurowego i pozwala zespołom inżynierskim na jego obsługę z dowolnej lokalizacji.

W 2025 r. podpisana została deklaracja przystąpienia do międzynarodowej Sieci Regionów Badań Naukowych i Innowacji ERRIN, której celem jest łączenie regionalnych i lokalnych interesariuszy w obszarze badań i innowacji, a także wzmocnienie wymiaru terytorialnego w polityce europejskiej w zakresie badań i innowacji. Uczestnictwo w Sieci stanowi dodatkowy instrument umożliwiający zarówno Samorządowi jak i regionalnym interesariuszom na poszukiwanie i nawiązywanie nowych partnerstw, obszarów współpracy oraz wymiany wiedzy i doświadczenia. Przedstawiciele Samorządu Województwa uczestniczyli w spotkaniu grupy roboczej dedykowanej inteligentnym specjalizacjom, która funkcjonuje w ramach ERRIN.

Istotnymi instrumentami wzmocniania współpracy międzynarodowej są ponadto projekty własne Samorządu Województwa realizowane ze środków programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027:

- *Wsparcie MŚP w wejściu na rynki zagraniczne*, którego celem jest wzmacnianie obecności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw z obszaru inteligentnych specjalizacji na rynkach międzynarodowych. Przedsiębiorstwa sektora MŚP otrzymują wsparcie w postaci dofinansowania udziału w międzynarodowych targach i misjach gospodarczych. W 2025 r. zorganizowano udział przedsiębiorstw w 4 targach, w tym:
 - ITB Berlin (Niemcy) z udziałem 5 MŚP reprezentujących inteligentną specjalizację Jakość życia;
 - Aerospace & Defense Meetings w Rzeszowie, w której wsparto udział 17 MŚP ze specjalizacji Lotnictwo i kosmonautyka;
 - Autopromotec w Bolonii (Włochy) z udziałem 4 MŚP ze specjalizacji Motoryzacja;
 - Expand North Star w Dubaju (ZEA), 8 MŚP reprezentujących specjalizację Jakość życia.

Zorganizowano również 2 misje gospodarcze:

- branży informatycznej IT do Osaki (Japonia) podczas promocji województwa podkarpackiego na Wystawie Światowej EXPO 2025 w Osace, 10 MŚP;
- branży lotnictwo i kosmonautyka do Monachium i Augsburga (Niemcy), 8 MŚP.

Ponadto dofinansowano udział podkarpackiej firmy w Spin-off Seattle (USA) – amerykańskim wydarzeniu promującym potencjał gospodarczy regionu Seattle firmom zagranicznym planującym ekspansję na rynek amerykański.

Wybór zrealizowanych przedsięwzięć wynikał z zapotrzebowania zgłaszanego przez podmioty gospodarcze oraz ich zrzeszenia (w tym klastry).

- *Podkarpackie – Inteligentny Region*- jako jedno z kluczowych działań projekt uwzględnia wzmacnianie współpracy, w tym na poziomie międzynarodowym. Zadanie to realizowane jest m.in. poprzez udział w międzynarodowych wydarzeniach, w szczególności związanych z obszarami inteligentnych specjalizacji oraz kluczowych dla kreowania i realizacji regionalnej polityki innowacyjności. Dodatkowym wzmocnieniem tego obszaru jest również umożliwienie uczestnictwa w tych wydarzeniach interesariuszom ekosystemu innowacji. W 2025 r. zrealizowano łącznie 19 wyjazdów na międzynarodowe konferencje, fora i warsztaty (w tym 12 z udziałem 34 interesariuszy):
 - wydarzeniu organizowanym z inicjatywy Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA), Włoskiej Agencji Kosmicznej oraz we współpracy z Siecią NEREUS (Frescati, Włochy) z udziałem 2 interesariuszy specjalizacji Lotnictwo i kosmonautyka;
 - Nordic Hydrogen Week, Finlandia, Oulu, w którym udział wzięło 2 interesariuszy specjalizacji Jakość życia oraz lotnictwo i kosmonautyka;
 - Electric Aircraft Conference 2025 w Orange, USA. – 2 interesariuszy specjalizacji Lotnictwo i kosmonautyka;

- wydarzeniu Clusters meet Regions w Eindhoven, Holandia 5 interesariuszy ekosystemu innowacji;
- międzynarodowej technologicznej konferencji „Future Technologies Across Borders” we Wrocławiu– 4 interesariuszy specjalizacji Motoryzacja;
- Europejskim Komitecie Regionów podczas Walnego Zgromadzenia Członków Sieci NEREUS w Brukseli, Belgia- 1 interesariusz specjalizacji Lotnictwo i kosmonautyka;
- wydarzeniu SusHi Tech Tokyo 2025, Japonia - 3 interesariuszy ekosystemu innowacji;
- wizycie studyjnej w Pescarze, Włochy 3 interesariuszy IS Motoryzacja;
- wydarzeniu Connecting Hydrogen APAC 2025, Melbourne, Australia– 2 interesariuszy IS Jakość życia oraz Lotnictwo i kosmonautyka;
- Europejskim Tygodniu Regionów i Miast w Brukseli, Belgia- 1 interesariusz IS Lotnictwo i kosmonautyka;
- konferencji Tourism Innovation Summit (TIS) 2025 w Sewilli, Hiszpania – 3 interesariuszy Jakości życia;
- konferencji Web Summit 2025 w Lizbonie, Portugalia– 6 interesariuszy ICT.

Udział w wydarzeniach umożliwiał zarówno wymianę wiedzy i doświadczeń związanych z realizacją polityki innowacyjności i jej instrumentów, a także nawiązywania kontaktów i partnerstw międzynarodowych, umożliwiających wspólną realizację projektów.

Samorząd Województwa Podkarpackiego uczestniczy również w międzynarodowych projektach finansowanych ze środków programu Interreg Europa 2021-2027, które służyć mają wymianie doświadczeń i identyfikacji dobrych praktyk, a także ewentualnej modyfikacji kierunków polityki. Program uwzględnia udział interesariuszy, co dodatkowo wzmacnia międzynarodowy charakter poszczególnych projektów i zwiększa szansę na nawiązywanie i rozwijanie współpracy międzynarodowej. Departament Rozwoju Regionalnego rozpoczął realizację trzech projektów w ramach powyższego programu:

- *PERSIST (Trwałe i zrównoważone wdrażanie transformacji inteligentnej specjalizacji)* ma na celu wzmocnienie regionalnych strategii inteligentnej specjalizacji (S3) oraz zapewnienie ich trwałego wpływu na zrównoważoną transformację gospodarczą regionów. Skupia się na długoterminowym wdrażaniu polityk innowacyjnych oraz wzmacnianiu regionalnych ekosystemów innowacji;
- *LEAD Export (Nowe podejście do wyzwania możliwości eksportowych w lokalnej gospodarce w niepewnych warunkach)*, którego celem jest wymiana wiedzy i praktyk w zakresie usprawnienia mechanizmów wsparcia eksportu poprzez analizę barier i możliwości rozwoju międzynarodowej działalności gospodarczej, wdrażanie

innowacyjnych narzędzi wspierających ekspansję zagraniczną MŚP oraz wzmacnianie współpracy międzyregionalnej w warunkach zmienności rynkowej.

- SFP (Partnerstwo w zakresie prognozowania strategicznego w celu wzmocnienia potencjału regionalnego na rzecz poprawy polityki terytorialnej SFP). Projekt koncentruje się wokół wzmacniania polityki rozwoju regionalnego poprzez wykorzystanie foresightu strategicznego w zarządzaniu na poziomie regionalnym.

Obok działań wskazanych przy opisie kryterium 6. Departament Gospodarki Regionalnej kontynuował realizację projektów wspierających współpracę międzynarodową:

- *Dane satelitarne i Infrastruktura Danych Przestrzennych (SDI) dla zarządzania regionalnego opartego na dowodach*, którego celem jest wykorzystanie danych satelitarnych i infrastruktury danych przestrzennych w ramach realizacji zadań publicznych, służących m.in. aktualizacji Strategii klimatycznej;
- *Poprawa przystępnych cenowo warunków mieszkaniowych i nadzór regionalny na rzecz zrównoważonego rozwoju w Europie*, którego celem jest poprawa wdrażania polityki miejskiej i regionalnej związanej z przystępnymi cenowo mieszkaniami. Promując wymianę doświadczeń i budowanie potencjału, projekt ma wspomagać władze regionalne w opracowywaniu i wdrażaniu skutecznych strategii walki z kryzysem mieszkaniowym, ze szczególnym naciskiem na tworzenie przystępnych cenowo i sprzyjających włączeniu społecznemu mieszkań dla rodzin o średnich dochodach i innych grup dotkniętych kryzysem;
- *Połączenie intermodalne dla mobilności sprzyjającej włączeniu społecznemu i przyjaznej dla klimatu* projekt jest ukierunkowany na poprawę strategii, instrumentów polityki i planów zrównoważonej mobilności, w tym SUMP i ich wdrażania poprzez zakorzenienie koncepcji intermodalności, ze szczególnym uwzględnieniem aspektu dostępności oraz promowanie intermodalnych połączeń różnych rodzajów transportu. W związku z tym projekt ICONIC dąży do wprowadzenia innowacji cyfrowych w planowaniu transportu, które pomogą zwiększyć łączność usług intermodalnych, ich wydajność i użyteczność.
- *Poznanie edukacyjnego podejścia do rozwoju doskonałości* projekt ma na celu poprawę regionalnych polityk publicznych w dziedzinie edukacji w Europie, ze szczególnym uwzględnieniem promowania doskonałości w edukacji, zwłaszcza wśród grup wrażliwych oraz zwiększenie jakości i dostępności edukacji, zmniejszenie nierówności edukacyjnych oraz wsparcie integracji społecznej i gospodarczej poprzez wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w systemach edukacyjnych. Projekt LeadEx jest odpowiedzią na wyzwania związane z nierównościami edukacyjnymi i ma na celu stworzenie bardziej sprawiedliwego i inkluzywnego systemu edukacji w Europie.
- *Niematerialne dziedzictwo kulturowe i rozwój - Społeczności, ochrona i odporność* – projekt ma na celu promowanie bardziej kompleksowego podejścia do ochrony dóbr

kultury, ze szczególnym uwzględnieniem niematerialnego dziedzictwa kulturowego, dzięki innowacyjnym strategiom i politykom służącym podkreślaniu znaczenia dziedzictwa niematerialnego i ukazywaniu jego wpływu na rozwój lokalnych społeczności;

- *Poprawa polityki rowerowej z uwzględnieniem odporności na zmianę klimatu, dostępności i zwiększenia bezpieczeństwa* – które mają na celu poprawę wydajności instrumentów polityki, opracowywania lepszej jakości projektów rowerowych i wdrażanie najnowocześniejszych rozwiązań z zakresu transportu rowerowego.
- *Zmniejszanie ubóstwa mobilności na obszarach miejskich* – projekt ma na celu opracowanie metod wdrażania zrównoważonej mobilności miejskiej pozwalających ograniczyć ubóstwo transportowe i wykluczenie komunikacyjne, zapewnić wszystkim dostęp do podstawowych usług transportowych oraz wspierać transformację klimatyczną w sposób niewykluczający żadnych grup społecznych.

Należy również mieć na uwadze, że przedstawiciele Województwa Podkarpackiego uczestniczą w pracach Komitetów Monitorujących programy Interreg wspierających współpracę transgraniczną, w tym m.in.: Interreg Polska- Słowacja 2021-2027, Interreg Next Polska-Ukraina 2021-2027, Interreg Europa Środkowa 2021-2027.

Ważnym instrumentem wzmacniania współpracy międzynarodowej jest Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów działające w strukturach Urzędu Marszałkowskiego. W 2025 r. liczba usług zrealizowanych przez podkarpackie COIE wyniosła odpowiednio:

- 19 usług pro-biz polegających na współpracy z inwestorami krajowymi i zagranicznymi, w ramach których udzielano informacji na temat możliwości uzyskania ulg podatkowych, dostępnych lokalizacjach inwestycyjnych oraz dostępnej kadry w wybranych sektorach gospodarki. Ponadto organizowano wizyty inwestorów zagranicznych, podczas których przedsiębiorcy mieli okazję zapoznać się z ofertą inwestycyjną oraz z potencjałem inwestycyjno-gospodarczym województwa podkarpackiego.
- 108 usług pro-eksport (usługi dla przedsiębiorców polskich i importerów zagranicznych). W zakresie pro-eksport realizowano bezpośrednie usługi informacyjno-doradcze dla firm z województwa podkarpackiego oraz usługi matchmakingowe (kojarzenie lokalnych eksporterów z importerami z UE i spoza Unii), informowano także na bieżąco przedsiębiorców o możliwości uczestnictwa w targach branżowych i misjach, instrumentach wsparcia eksportu, dofinansowaniach z programów UE. Rozwijany jest ponadto newsletter dla przedsiębiorców.

Przedstawiciele Centrum uczestniczyli również w międzynarodowych wydarzeniach o charakterze targowo-wystawienniczym, stanowiących możliwość nawiązywania kontaktów z potencjalnymi inwestorami, a także prezentacji możliwości inwestycyjnych w województwie podkarpackim.

Projekty międzynarodowe realizowane są również przez spółki Samorządu Województwa. RARR realizuje m.in. projekt Enterprise Europe Network dotyczący wsparcia sektora MŚP w wejściu na rynki zagraniczne oraz ich internacjonalizację. Włączenie się w międzynarodową sieć współpracy zwiększa możliwości udziału w realizacji projektów dofinansowywanych ze szczebla unijnego oraz ułatwia klientom RARR w dotarciu do potencjalnych partnerów zagranicznych. Ponadto we współpracy z Samorządem Województwa Podkarpackiego RARR uczestniczy również w inicjatywie ESA BIC Poland opisanej powyżej.

Podkarpackie Centrum Innowacji zaangażowane jest w realizację następujących inicjatyw o zasięgu międzynarodowym:

- Realizację projektu *Przyspieszenie transformacyjnej adaptacji do zmian klimatu na rzecz zwiększenia odporności w europejskich regionach górskich* w ramach programu Horyzont Europa w celu zwiększenia zdolności regionów położonych na obszarach górskich i ich społeczności do zmian klimatycznych²⁶.
- Realizację projektu DeCo – Design Collaboration for Sustainable Business, realizowanym w ramach programu INTERREG EUROPA 2021-2027. Projekt koncentruje się na wymianie doświadczeń w zakresie zrównoważonego projektowania oraz rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym²⁷.

PCI zostało ponadto wybrane przez Europejską Radę ds. Innowacji do świadczenia usług na rzecz Beneficjentów Rady w ramach programu *The Ecosystem Partnership and Co-Investment Support Programme* w zakresie badań i analiz, oceny innowacyjności technologii o doradztwa w zakresie rozwoju projektu²⁸.

Działania w zakresie wzmocnienia współpracy międzynarodowej są również aktywnie realizowane przez inne podmioty w regionie, w tym m.in. przez regionalne klastry. Wschodni Sojusz Motoryzacyjny kontynuuje członkostwo w Europejskiej Sieci Klastrow Automotive oraz Sojuszu Kompetencji i Umiejętności Branży Automotive. W ramach działalności klastra przedstawiciele organizacji uczestniczyli w Europejskim Kongresie Klastrow w Brukseli oraz w spotkaniach projektowych inicjatywy TRIREME, realizowanych m.in. w Ostrawie i Madrycie. Działania WSM w ramach projektu TRIREME koncentrują się na upowszechnianiu oraz implementacji wypracowanych rozwiązań na poziomie regionalnym, krajowym i europejskim.

Ponadto WSM, we współpracy z partnerami z krajów takich jak Słowacja, Czechy, Niemcy, Austria oraz Hiszpania, uczestniczy w realizacji projektu „Bridge&Shift”, którego celem jest transfer wiedzy oraz wymiana dobrych praktyk i narzędzi w obszarze rozwoju regionalnego.

Koordinator Klastra SINOTAIC, Smart Secure Networks Sp. z o.o. inicjował i rozwijał współpracę międzynarodową przede wszystkim z partnerami z Tajwanu, w modelu B+R+I ukierunkowanym na wspólne, konkretne kierunki rozwoju: uruchomił prace przygotowawcze i koncepcyjne wokół Hubu satelitarnego, zainicjował współpracę B+R+I w zakresie budowy

²⁶ <https://pcinn.org/mount-resilience/> dostęp 07.05.2026

²⁷ <https://pcinn.org/zglos-udzial-do-regionalnej-grupy-interesariuszy/> dostęp 07.05.2026

²⁸ <https://pcinn.org/podkarpackie-centrum-innowacji-partnerem-europejskiej-rady-ds-innowacji/> 07.05.2026

wspólnych rozwiązań AI dla przemysłu, prowadził rozwój współpracy w obszarze elektroniki (jako komplementarnej do IoT i telekomunikacji), oraz wykorzystał te dane do zmapowania, a docelowo do wzmacniania zdolności regionu do partnerstw wdrożeniowych i projektowych.

Polska Grupa Motoryzacyjna w 2025 r. organizował udział firm w wydarzeniach międzynarodowych (targi branżowe, misje gospodarcze), umożliwiając im nawiązywanie relacji biznesowych i wejście na nowe rynki. PGM rozwijała także współpracę w ramach międzynarodowych sieci klastrowych (m.in. EACN, APRA Europe) oraz realizowała projekty europejskie (np. RESIST II), wspierające transformację przedsiębiorstw sektora mobility. Działania te przyczyniają się do włączania regionalnych firm w międzynarodowe łańcuchy wartości.

Z uwagi na szeroki i systematycznie powiększany zakres instrumentów wspierających współpracę międzynarodową uznaje się, że kryterium 7. pozostaje wypełnione.

Podsumowanie

Zgodnie z obowiązkiem utrzymania spełnienia warunków podstawowych, w tym warunku dotyczącego Celu Polityki 1, Samorząd Województwa Podkarpackiego dokonał ponownej analizy wszystkich siedmiu kryteriów warunkowości. W jej ramach zweryfikowano działania realizowane na poziomie regionalnym, zarówno inicjowane i wdrażane bezpośrednio przez Samorząd Województwa, jak również podejmowane przez interesariuszy regionalnego systemu innowacji.

Syntetyczny opis wybranych działań przedstawiono w poprzednich rozdziałach raportu. Zaprezentowane informacje potwierdzają, że w województwie podkarpackim konsekwentnie realizowane są działania ukierunkowane na rozwój innowacyjności oraz wzmacnianie konkurencyjności regionalnej gospodarki. Dla zapewnienia skuteczności tych działań istotne znaczenie ma współpraca prowadzona zarówno na poziomie wewnątrzregionalnym, międzyregionalnym, jak i międzynarodowym, a także aktywne zaangażowanie interesariuszy regionalnego ekosystemu innowacji.

Ważnym elementem wzmacniania innowacyjności i konkurencyjności regionu pozostaje proces przedsiębiorczego odkrywania, oparty na podejściu dwukierunkowym oraz zachowaniu równowagi pomiędzy oddolnymi inicjatywami wynikającymi z potrzeb rynku a działaniami inicjowanymi przez Samorząd Województwa Podkarpackiego jako lidera regionalnego ekosystemu innowacji. Podejście to sprzyja zwiększaniu efektywności realizowanych działań oraz zapewnieniu ich długofalowego charakteru. Proces przedsiębiorczego odkrywania będzie kontynuowany również w kolejnych latach, z uwzględnieniem ewentualnych modyfikacji służących dalszemu zwiększaniu jego skuteczności.

Mając na uwadze wyniki przeprowadzonych analiz dotyczących zarówno działań już zrealizowanych, jak i planowanych do realizacji, Samorząd Województwa Podkarpackiego podtrzymuje wypełnienie warunku podstawowego w zakresie Celu Polityki 1.